

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget indebærer, at der foretages en fuldstændig revision af retsplejelovens regler om telefonaflytning og andre indgreb i meddelelshemmeligheden, og at der gennemføres en lovregulering i retsplejeloven af politiets anvendelse af agenter som led i efterforskningen af lovovertrædelser. De foreslåede regler bygger på strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1023/1984.

Begge disse efterforskningsmetoder har vist sig at være af afgørende betydning for politiets muligheder for at opklare visse alvorlige lovovertrædelser, herunder først og fremmest grove narkotikaforbrydelser. Samtidig er det imidlertid vigtigt, at reglerne giver borgerne en beskyttende over for sådanne indgreb.

Lovforslaget indeholder endvidere en række forslag til ændringer i retsplejeloven og konkursloven med henblik på at begrænse tilgangen af mindre betydningsfulde sager til højesteret. De foreslåede ændringer, der bygger på en udtalelse af 10. december 1984 fra retsplejerådet, har således til formål at bidrage til en nedbringelse af de for tiden meget lange berammelsestider ved højesteret. Retsplejerådets udtalelse er optrykt som bilag 1 til lovforslaget.

Endelig stilles der forslag om visse andre ændringer i retsplejeloven. Således foreslås der bl.a. en ændring af reglen i retsplejelovens § 449 om automatisk beskikkelse af advokat for sagsøgte i ægteskabssager.

I det følgende gives der en kortfattet redegørelse for lovforslagets nærmere indhold. Hvert af de følgende hovedafsnit 2-5 indledes med en kort præsentation af hovedindholdet af lovforslagets regler vedrørende det pågældende emne.

2. Indgreb i meddelelshemmeligheden

2.1. *Hovedindholdet* af denne del af lovforslaget er, at der i et nyt kapitel 71 i retsplejeloven foreslås gennemført ensartede betingelser for alle indgreb i meddelelshemmeligheden.

Den vigtigste af disse betingelser er, at sådanne indgreb kun må finde sted, hvor mistanken angår særlig grove lovovertrædelser, og lovforslaget (§ 781) stiller i den forbindelse som udgangspunkt krav om, at strafferammen for de pågældende lovovertrædelser skal give mulighed for at idømme 6 års fængsel eller derover. Men herudover stilles der bl.a. krav om, at indgrebet skal være af *afgørende* betydning for efterforskningen, ligesom der (efter § 782) skal gælde en proportionalitetsregel, dvs. at indgrebet ikke må foretages, hvis det efter sit formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde, ville være uforholdsmæssigt.

De foreslåede nye regler indebærer, at telefonaflytning m.v. ligesom i dag i almindelighed først vil kunne ske efter indhentet retskendelse (§ 783). Med henblik på gennem en kontradiktorisk behandling at give retten det bedst mulige grundlag for dens stillingtagen til spørgsmålet om gennemførelse af indgreb i meddelelshemmeligheden stilles der samtidig som noget nyt forslag om, at der i almindelighed skal medvirke advokat i sådanne sager (§§ 784-785 og 787).

I forbindelse med telefonaflytning m.v. forekommer det undertiden, at politiet bliver bekendt med oplysninger vedrørende andre lovovertrædelser end den, der gav anledning til indgrebet. Med hensyn til disse såkaldte tilfældighedsfund foreslås der i den forbindelse gennemført en udtrykkelig lovregulering (§ 789), hvorefter politiet kan anvende disse oplysninger som led i efterforskningen, men således at retten kan afskære deres anvendelse som bevis i retten.

Spørgsmålet om underretning om foretagne indgreb og spørgsmålet om destruktion af det materiale, som er indsamlet gennem aflytning m.v., foreslås undergivet en nøje lovregulering (§§ 788 og 791).

2.2. Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1023/1984 indeholder side 28-38 en omfattende gennemgang af retsplejelovens *gældende regler* om indgreb i meddelelshemmeligheden. Disse regler findes i retsplejelovens §§ 786-789 og tildels § 792.